

Samisk forskning om samisk kultur

Nu går starten på ett omfattande arbete att dokumentera den "oskrivna" samiska traditionella kunskapen. Det handlar om den praktiska kunskap som hos tidigare generationer av samer varit självklar, men som i dagens samhälle är på väg att falla i glömska. Åtta pilotprojekt som rör vitt skilda ämnen som mjölkning av ren och samisk berättarkonst har beviljats sammanlagt nästan 1,4 miljoner kronor som Centrum för biologisk mångfald (CBM) och Sametinget ställt till förfogande för det så kallade "Samiska initiativet".

Sametingets kulturråd har i samarbete med NAPTEK (*Nationellt program för lokal och traditionell kunskap relaterat till bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald*) vid CBM beslutat stödja följande projekt:

- Åjtte har beviljats 200 000 kr för att dokumentera traditionell kunskap och markanvändning bland samer i Laponia.
- Sámiid Riikkasearvi/Svenska Samernas Riksförbund får 115 000 kr för kartläggning av det samiska kulturlandskapet.
- Solveig Labba i Övre Soppero har beviljats 110 000 kr för att dokumentera gamla tiders renmjölkning och mjölkningsrengården.
- 294 000 kr går till Ann Christin Marakatt och Ann-Kristin Sikku i Karesuando för projektet "Golmma čearu njálmmalaš máidnasat, Rosto, Lávnjitvuopmi, Sárevuopmi – Tre samebyars muntliga sägner".
- Silbonah Sámesijdda ska kartlägga rödingsträskgruppens markanvändning under 1900-talet och har beviljats 145 000 kr.
- Greta Huuva i Jokkmokk vill öka kunskapen om örter användning i samisk mathållning och får 210 000 kr för sitt projekt "Vilda örter som mat och medicin".
- Samesløjdstiftelsen Sámi Duodji får 150 000 kr för att dokumentera samisk kunskap kopplad till rajden
- Lars J Walkeapää har beviljats 145 000 kr för att sammanställa sitt omfattande material om Lainiovuomasamernas gamla renflyttningsvägar till sommarvistena i Troms fylke.

Dessa pilotprojekt ska under 2007–2008 genomföra och utvärdera olika metoder att dokumentera samisk kunskap och kultur. Erfarenheterna från dessa arbeten ska redovisas under hösten 2008. Parallellt kommer då en ny utlysning av medel för pilotprojekt att göras. Målet med Samiska initiativet är att skapa förutsättning för en fullständig kartläggning av samisk kultur och kunskap i huvudsak genomförd av samerna själva och utifrån samiska prioriteringar.

Utöver anslagsmedlen kommer NAPTEK vid CBM att ställa upp som bollplank med råd och hjälp på andra sätt för att skapa bästa möjliga förutsättning för lyckade resultat.

För kontakt:

Kaisa Huuva, kulturhandläggare, Sametinget, mobil: 070-525 14 14;
kaisa.huuva@sametinget.se

Håkan Tunón, programchef, NAPTEK/CBM, mobil: 070-361 50 10;
hakan.tunon@cbm.slu.se

Fördjupningstips:

Tunón, Håkan, 2004. ”Traditionell kunskap och lokalsamhällen: 8j i Sverige”, CBM, Uppsala (finns som PDF på: <http://www.cbm.slu.se/utredning.htm>)

Utsi, Per Mikael, 2007. ”Traditionell kunskap och sedvänjor inom den samiska kulturen: relaterat till bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald”, Sametinget, Kiruna & CBM, Uppsala (finns som PDF på: <http://www.cbm.slu.se/publ/skrift/skrift18.pdf>)

NAPTEK har i uppdrag att verka för nyttjande, spridande och bevarande av lokal och traditionell kunskap relaterad till bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald. Vid sidan av det *Samiska initiativet* arbetar NAPTEK bland annat med frågor rörande lokal och traditionell kunskap kopplad till areella näringar, såsom lantbruk, skogsbruk, jakt och fiske. Informationsspridning och utbildning rörande lokal och traditionell kunskap är prioriterade frågor. NAPTEK tillkom efter ett regeringsbeslut 2005. (Mer information på NAPTEK:s hemsida: <http://www.naptek.se>)

Centrum för biologisk mångfald är ett samarbete mellan Sveriges lantbruksuniversitet och Uppsala universitet för alla typer av frågor som rör forskning och information om biologisk mångfald. Det är en del av Sveriges implementering av Konventionen om biologisk mångfald. CBM tillkom efter ett regeringsbeslut 1994. (Mer information på CBM:s hemsida: <http://www.cbm.slu.se>)